

บรรณานุกรม

หนังสือ

- นิคม จันทรวิฑูร. แรงงานไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์การเวก. ๒๕๒๑.
- _____. แรงงานไทยกับอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาคมนักสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๕.
- แรงงาน, กรม. รวมกฎหมายแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๑. กรุงเทพมหานคร : กรมแรงงาน, ๒๕๒๑.

บทความ

- "พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗." คู่มือการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. หอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗, (กรุงเทพมหานคร : กรมประชาสัมพันธ์, ๒๕๒๐) หน้า ๔-๑๕.
- เศรษฐสยาม (นามแฝง). "แรงงานทอม้า." สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. ๑๐ (สิงหาคม ๒๕๒๑) : ๓๑.
- สราวุธ คงศิริ. "การฝึกอบรมกรรมการและเจ้าหน้าที่ขององค์การสมาชิกเรื่องการบริหารงานสังคมสงเคราะห์ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย วันที่ ๑๔ - ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๐." (กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, ๒๕๒๐) หน้า ๒๙ - ๓๓.

วิทยานิพนธ์และเอกสารอื่น

- นิพัทธ์ โมนิศาสาทร. "บทบาททางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมสิ่งทอม้าฝ้าย." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗).

แรงงาน, กรม. "การสัมมนาปัญหาประชากร และการวางแผนครอบครัวครั้งที่ ๑ วันที่ ๘ - ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘." กรุงเทพมหานคร : กรมแรงงาน, ๒๕๑๙.

____. "หลักสูตร การอบรมลูกจ้าง." กรุงเทพมหานคร : กรมแรงงาน, ๒๕๒๑.

____. "หลักสูตร พิเศษสำหรับลูกจ้าง." กรุงเทพมหานคร : กรมแรงงาน, ๒๕๒๑.

วิชชุภา ลีปิพัฒนวิทย์. "สภาพการทำงานของลูกจ้างหญิงในงานก่อสร้างเขตกรุงเทพมหานคร." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชา เศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐).

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. "สวัสดิการข้าราชการ." จุลสาร การประชุมทางวิชาการบริหารงานบุคคลระดับหัวหน้ากอง ๑๔ กันยายน-๗ ตุลาคม ๒๕๑๓ กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๑๓.

เอกศักดิ์ เจษฎาภิบาล. "สภาพความต้องการ และทัศนคติของผู้ใช้แรงงานต่องานสังคมสงเคราะห์." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑).

สัมภาษณ์

นพพร บุปผเวช ผู้จัดการฝ่ายบุคคลโรงงานไทยเอโร สัมภาษณ์, ๑๐ กันยายน ๒๕๒๑.

ผดุงจิต งามถิ่น แม่บ้านประจำหอพักในโรงงานโตเรไนด์ สัมภาษณ์, ๓๐ กันยายน ๒๕๒๑.

พรณี กิตติทัต แม่บ้านประจำหอพักในโรงงานไทยคูราโบ สัมภาษณ์, ๑๕ กันยายน ๒๕๒๑.

เส็งี่ยม หล้าควงกี แมบ้านประจำหอพักในโรงงานไทยคูราโบ สัมภาษณ์, ๒๐
กันยายน ๒๕๒๑.

สุภรณ์ ม่วงณี แมบ้านประจำหอพักในโรงงานไทยคูราโบ สัมภาษณ์, ๒๒ กันยายน
๒๕๒๑.

อรุณี วันบันเทิง ผู้จัดการฝ่ายบุคคล โรงงานไทยอเมริกันเท็กซ์ไทล์ สัมภาษณ์,
๓๐ กันยายน ๒๕๒๑.

Books

Datar, B.N. and Perera, S.E.G. Asia : Workers' Housing.
Bangkok : ILO Regional Office for Asia, 1973.

Dunlop, John T. The Theory of Wage Determination. London :
Macmillan, 1957.

Flippo, Edwin B. Principles of Personnel Management. New York:
McGraw Hill Book Company, 1966.

Gould, Julius, and Kolb, William L. Dictionary of the Social
Sciences. New York : Free Press of Gencoe, 1964.

Hopkins, R.R. A Handbook of Industrial Welfare. London :
Sir Isaac Pitman and Sons, 1955.

Hornby, A.S. The Advanced Learner Dictionary of Current
English. London : Oxford University Press, 1952.

Martin, A.O. Welfare at Work : Modern Management Series.
London : B.T. Batsfode, 1976.

Pigores, Paul, and Myers, Charles A. Personel Administration.

New York : McGraw Hill, 1969.

Sethaputra, So. New Model English - Thai Dictionary : 13th ed.

Smud Prakan : So Sethaputra, 1968.

Wiggins, Jerry S. Principles of Personality. Massachusett :

Addison Wesley Publishing Company, 1971.

Other Meterials

Banet, William J. "Employee Welfare." Lecture given at

special Industrial Relation course (Massachusett :

Institute of Technology, 1942) in Paul Pigores, and

Charles, A Myers, Personel Administration : A Point

of View and Method, 3rd ed. (New York : McGraw Hill

Book Company, 1965) p. 322.

International Labour Organization. "Meeting of Experts on

Welfare Facilities for Industrial Workers, October

5 - 16, 1964." Geneva : ILO, 1964. pp. 30 - 32.

Articles

Mehta, Prayag. "Condition of Work and Problems of Work

Organization in Textile Industry," National Labour

Institute Bulletin 5 (May 1978) : 188.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

พระราชบัญญัติหอพัก

พ.ศ. ๒๕๐๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

เป็นปีที่ ๑๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยหอพัก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า "พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้นไป และเมื่อจะให้ใช้บังคับในท้องที่อื่นใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"หอพัก" หมายความว่า สถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อรับผู้พักตามพระราชบัญญัตินี้

"ผู้พัก" หมายความว่า ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษตามที่กำหนดใน

กฎกระทรวง และเขาอยู่ในหอพักโดยให้ทรัพย์สินตอบแทน

"เจ้าของหอพัก" หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของกิจการหอพัก

"ผู้จัดการหอพัก" หมายความว่า ผู้ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินกิจการหอพัก

"นายทะเบียน" ในจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี หมายความว่า

อธิบดีกรมประมงกระทรวงเกษตร ในจังหวัดอื่น หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด
แห่งท้องที่ที่หอพักตั้งอยู่

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติกา
รตามพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ มีให้ใช้บังคับแก่หอพัก ดังต่อไปนี้

- (๑) หอพักของกระทรวงทบวงกรม
- (๒) หอพักที่รับผู้พักน้อยกว่าห้าคน
- (๓) หอพักที่รับผู้พักโดยไม่เรียกทรัพย์สินคอบแทน
- (๔) หอพักตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราช
บัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวง กำหนดคา
รธรรมเนียม ไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่น
เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การตั้งหอพัก

มาตรา ๖ หอพักมี ๒ ประเภท คือ

- (๑) หอพักชาย สำหรับผู้พักที่เป็นชาย
- (๒) หอพักหญิง สำหรับผู้พักที่เป็นหญิง

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งหอพัก เว้นแต่ผู้นั้นจะเป็นเจ้าของหอพักและ
ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

มาตรา ๘ เจ้าของหอพักต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๒) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๓) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๔) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่ไม่ควรทำโดยประมาท
- (๕) ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อน วัณโรคในระยะอันตราย โรคเท้าช้างในระยะปรากฏอาการเป็นที่รบกวนหรือกีดขวางแก่สังคม โรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง โรคพิษสุราเรื้อรัง

ในกรณีนี้บุคคลเป็นเจ้าของหอพัก บุคคลนั้นต้องตั้งผู้แทนซึ่งมีคุณสมบัติตามวรรคก่อนให้ปฏิบัติกิจการตามพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๘ หอพัก อย่างน้อยต้องมีห้องนอน ห้องต้อนรับผู้เยี่ยม เยียน ห้องอาหาร ห้องน้ำ และห้องส้วม ซึ่งมีสภาพถูกสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ เจ้าของหอพักต้องจัดให้มีระเบียบประจำหอพัก ซึ่งอย่างน้อยให้มีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- (๑) หลักเกณฑ์การรับผู้พัก
- (๒) อัตราค่าเช่าหอพัก ค่าอาหารและค่าบริการอื่น ๆ
- (๓) เวลาเข้าออกหอพัก
- (๔) การเยี่ยมผู้พัก
- (๕) การรักษาพยาบาล
- (๖) การคางแรมที่อื่น
- (๗) การห้ามผู้พักมิให้ก่อความรำคาญแก่ผู้อยู่ใกล้เคียง

ระเบียบประจำหอพักให้ใช้ได้เมื่อนายทะเบียนเห็นชอบแล้ว การแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบประจำหอพักต้องได้รับความเห็นชอบจากนาย

ทะเบียน

มาตรา ๑๑ การขออนุญาตตั้งหอพัก และการออกใบอนุญาตให้ตั้งหอพัก ให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๒ ใบอนุญาตให้ตั้งหอพัก ให้ใช้ใ้คงจนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที้ออกใบอนุญาต

การต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งหอพัก ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนก่อนวันที่ ใบอนุญาตสิ้นอายุ ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุอนุญาตให้ตั้งหอพัก ผู้ขออนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์โดยทำ เป็นหนังสือยื่นต่อ รัฐมนตรีภายในสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือนายทะเบียนแจ้งการ ไม่อนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๔ ในกรณีใบอนุญาตให้ตั้งหอพักสูญหาย หรือถูกทำลายในสารสำคัญ ให้เจ้าของหอพักแจ้งต่อนายทะเบียน และยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันที่ได้ทราบว่าใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย

มาตรา ๑๕ เจ้าของหอพักต้องแสดงใบอนุญาตให้ตั้งหอพักไว้ ณ ที่เปิดเผย เห็นได้ง่ายในหอพัก

มาตรา ๑๖ เจ้าของหอพัก ต้องจัดให้มีป้ายคำว่า หอพัก ชื่อของหอพัก และประเภทหอพักชาย หรือหอพักหญิง เป็นภาษาไทยขนาดใหญ่ พอเห็นได้ในระยะ อันสมควร ติดไว้ ณ หอพักในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายจากภายนอกอาคาร

๑๗ การแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมหอพัก ให้เจ้าของหอพัก แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวันก่อนแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม

หมวด ๒

การจัดการหอพัก

มาตรา ๑๘ หอพักจะดำเนินการได้ ต้องมีผู้จัดการหอพัก

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดการหอพัก เว้นแต่จะได้รับแต่งตั้งจากเจ้าของหอพักและได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

เจ้าของหอพักซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา จะเป็นผู้จัดการหอพักเองก็ได้ แต่ต้องได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพักด้วย

มาตรา ๒๐ ผู้จัดการหอพัก ต้องมีคุณสมบัติ เช่นเดียวกับเจ้าของหอพักตามมาตรา ๘

มาตรา ๒๑ การขออนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพัก และการออกใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพักให้ เป็นไปตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ ใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพักให้ใช้ได้นับตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคมของปีที่ออกใบอนุญาต

การขออายุใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพัก ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ ในกรณีนายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพัก หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ ผู้ขออนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนายทะเบียนแจ้งการไม่อนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๒๔ ในกรณีใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพักสูญหาย หรือถูกทำลายในสาระสำคัญ ให้ผู้จัดการหอพักแจ้งต่อนายทะเบียนและยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ใคร่ทราบว่าเป็นใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย

มาตรา ๒๕ ผู้จัดการหอพักต้องแสดงใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพักไว้ ณ ที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหอพัก ทั้งต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๖ ด้วย

มาตรา ๒๖ ผู้จัดการหอพักต้องจัดทำสมุดทะเบียนผู้พักตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และอย่างน้อยให้มีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและอายุของผู้พัก
- (๒) ชื่อของโรงเรียน หรือสถานศึกษาของผู้พัก
- (๓) ชื่อและที่อยู่ของบิดามารดา และผู้ปกครองของผู้พัก
- (๔) วันที่เขาอยู่ในหอพักและวันที่ออกจากหอพัก
- (๕) ลายมือชื่อผู้พัก

การกรอกขอความในสมุดทะเบียนผู้พัก ต้องกรอกทุกรายการ แล้วให้ผู้จัดการและผู้พักลงลายมือชื่อไว้ด้วย การรายการใดเขียนผิดห้ามลบ แต่ให้ขีดฆ่า แยก หรือทกเติมแล้วให้ผู้จัดการ หอพักและผู้พักลงลายมือชื่อกำกับไว้

มาตรา ๒๓ ผู้จัดการหอพัก ต้องให้ความร่วมมือแก่สถานศึกษาของผู้พัก ในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา และความประพฤติของผู้พัก

มาตรา ๒๔ ผู้จัดการหอพัก ต้องไม่รับหรือยอมให้บุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติ ตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ทำงานในหอพัก และเฉพาะหอพักหญิง ต้องใช้หญิงเท่านั้น เป็นผู้ทำงานในหอพัก

มาตรา ๒๕ เมื่อปรากฏหรือเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้พักตกอยู่หรือจะตกอยู่ในอันตรายเพราะเหตุเจ็บป่วย หรือเหตุอื่นใดก็ตาม ให้ผู้จัดการหอพักแจ้งให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองของผู้พักทราบโดยด่วน

มาตรา ๓๐ ผู้จัดการหอพักต้องควบคุมดูแลมิให้หญิงเข้าอยู่ในหอพักชาย และมีให้ชายเขาอยู่หอพักหญิง

หมวด ๓

อำนาจหน้าที่นายทะเบียนหอพักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๓๑ นายทะเบียนหอพักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในหอพัก ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจตราควบคุม ให้การปฏิบัติ ได้เป็นไปตามพระราชบัญญัติบุคคลที่อยู่ในสถานทีนั้นต้องให้ความสะดวกตามสมควร

ในกรณีจำเป็น นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามคำสั่งของ นายทะเบียน มีอำนาจเขาไปตรวจหอพักนอกเวลาค้างกลางในวรรคหนึ่งได้

นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเขาตรวจหอพักจะคงมีบัตร ประจำตัวตามแบบที่กำหนดโดยกฎกระทรวงและพร้อมที่จะแสดงใ้ดูด้วย

มาตรา ๓๒ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหอพัก หรือ ผู้จัดการหอพักจัดการ หรือแก้ไขหอพัก หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ภายในกำหนดเวลาที่นายทะเบียนเห็นสมควร

มาตรา ๓๓ เมื่อปรากฏว่า เจ้าของหอพัก หรือผู้จัดการหอพัก แล้วแต่กรณี

(๑) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔ หรือมาตรา ๒๐

(๒) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๓๒ โดยไม่มีเหตุอันสมควร

อันสมควร

(๓) ดำเนินกิจการหอพัก เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดี หรือเป็นภัยต่อประเทศชาติ

นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เขาควบคุมหรือดำเนินกิจการหอพักนั้น หรือถ้าเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งหอพัก หรือใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพักโดยอนุมัติรัฐมนตรีก็ได้

ค่าใช้จ่ายในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่เขาควบคุมหรือดำเนินกิจการหอพัก ให้เจ้าของหอพักเป็นผู้จ่าย

มาตรา ๓๔ ในการสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เขาควบคุมหรือดำเนินกิจการหอพัก ให้นายทะเบียนแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหอพักและผู้จัดการหอพักทราบ

เมื่อนายทะเบียนได้แจ้งคำสั่งคามวรรคก่อนแล้ว ห้ามมิให้เจ้าของหอพัก และผู้จัดการหอพักดำเนินกิจการต่อไป เว้นแต่จะได้รับมอบหมายจากนายทะเบียน

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗ หรือมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖ เจ้าของหอพัก ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ หรือผู้จัดการหอพักผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๗ ผู้จัดการหอพักผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ และข้อ ๑๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๑๐๓ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ มีให้ใช้บังคับแก่

(๑) ราชการส่วนกลาง

(๒) ราชการส่วนภูมิภาค

(๓) ราชการส่วนท้องถิ่น

(๔) กิจกรรมอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด^๑

ข้อ ๒ ในประกาศนี้

"นายจ้าง" หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้าง
ให้และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้าง
เป็นนิติบุคคล หมายความว่า ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นและหมายความรวม
ถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

^๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง กำหนดกิจกรรมที่มีให้ใช้บังคับตามประกาศ
กระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนด
กิจกรรมอื่นที่มีให้ใช้บังคับ คือ (๑) งานเกษตรกรรม ซึ่งได้แก่งานเพาะปลูก ประมง
ป่าไม้ เลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้โชกจ้างตลอดปี และไม่ม้งานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย ทั้งนี้เฉพาะ
ในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างและการจ่ายเงินทดแทน (๒) การจ้างงานที่มีใคมี
วัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ.

"ลูกจ้าง" หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่ นายจ้าง เพื่อรับค่าจ้าง ไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

"ลูกจ้างประจำ" หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้เป็นการประจำ

"ลูกจ้างชั่วคราว" หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำ เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

"วันทำงาน" หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างทำงานตามปกติ

"วันหยุด" หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดประจำสัปดาห์ หยุดตามประเพณี หรือหยุดพักผ่อนประจำปี

"วันลา" หมายความว่า วันที่นายจ้างอนุญาตให้ลูกจ้างลาจิจหรือลาป่วย

"เวลาพัก" หมายความว่า ระยะเวลาที่กำหนดให้ลูกจ้างหยุดพักระหว่างการทำงาน

"ค่าจ้าง" หมายความว่า เงิน หรือเงินและสิ่งของ ที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เป็นการตอบแทนการทำงานในเวลาทำงานปกติของวันทำงาน หรือจ่ายให้โดยคำนวณตามผลงานที่ลูกจ้างทำได้ และหมายความรวมถึงเงิน หรือเงินและสิ่งของที่จ่ายให้ในวันหยุด ซึ่งลูกจ้างไม่ไ้ทำงานและในวันลาค้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกำหนดคำนวณหรือจ่ายเป็นการตอบแทนในวิธีอย่างไร และไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร

"ค่าล่วงเวลา" หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานนอกเวลาทำงานปกติ

"ค่าทำงานในวันหยุด" หมายความว่า เงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานในวันหยุด

"ประสบอันตราย" หมายความว่า การที่ลูกจ้างได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ หรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานให้แก่ นายจ้าง หรือการป้องกันรักษาประโยชน์ให้แก่ นายจ้าง

"เจ็บป่วย" หมายความว่า การที่ถูกจ้างเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานให้แก่ นายจ้าง ภัยโร คซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงาน หรือ โร คซึ่งเกิดขึ้นจากการ ทำงานตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนดชนิดของโร คนั้น ๑

๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง โร คซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดโร คต่อไปนี้ เป็นโร คซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพ ของงาน หรือโร คซึ่งเกิดขึ้นจากการทำงาน คือ (๑) โร คเกิดจากสารหนู หรือสาร ประกอบเป็นพิษของสารหนู (๒) โร คเกิดจากตะกั่ว หรือสารประกอบเป็นพิษของตะกั่ว (๓) โร คเกิดจากแมงกานีส หรือสาร ประกอบเป็นพิษของแมงกานีส (๔) โร คเกิดจาก ฟอสฟอรัส หรือสาร ประกอบเป็นพิษของฟอสฟอรัส (๕) โร คเกิดจากฮาโลเจนที่เป็นพิษ ซึ่ง เป็นอนุพันธ์ของไฮโดร เจนกลุ่มน้ำมัน (๖) โร คเกิดจากเบนซีน หรือสาร คล้ายคลึง ที่เป็นพิษ (๗) โร คเกิดจากอนุพันธ์ไนโตรและอนุพันธ์อะมิโนซึ่งเป็นพิษของ เบนซีน และ สารคล้ายคลึง (๘) โร คเกิดจากปรอท หรือสาร ประกอบเป็นพิษของปรอท (๙) โร คเกิดจากโคร เมียมหรือสาร ประกอบเป็นพิษของโคร เมียม (๑๐) โร คเกิดจาก คาร์บอนไดออกไซด์ (๑๑) โร คแอนแทรกซ์ (๑๒) โร คแอสเบสโตซิซิส (๑๓) โร ค นิวโมโคนิโอซิซิส (๑๔) โร คบิสซิโนซิซิส (๑๕) โร คเกิดจากแบริลเลียมหรือสาร ประกอบ เป็นพิษของแบริลเลียม (๑๖) โร คเกิดจากกัมมันตรังสี (๑๗) โร คเกิดจากอัลกอลด์ กลั่นจากไม้ (๑๘) โร คเกิดจากคาร์บอนเตตราคลอไรด์หรือสาร ประกอบเป็นพิษของ คาร์บอนเตตราคลอไรด์ (๑๙) โร คเกิดจากสาร เคมีอื่น หรือสาร ประกอบเป็นพิษของ สาร เคมีอื่น (๒๐) โร คผิวหนังเกิดจากการสัมผัสสาร เนื่องจากการทำงาน (๒๑) โร ค หรือการเจ็บป่วยอันเป็นผลจากความร้อน ความเย็น เสียง แสง ความสั่นสะเทือน ความเปลี่ยนแปลงของความกดดันของอากาศเนื่องจากการทำงาน (๒๒) โร คหรือการ เจ็บป่วยอย่างอื่นซึ่ง เป็นผล เนื่องจากการทำงาน.

"ค่าตอบแทน" หมายความว่า เงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือผู้ผลิตตามประกาศนี้ สำหรับการประสบอันตราย หรือการเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตายของลูกจ้าง

"การรักษาพยาบาล" หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจ การรักษา การพยาบาล และการอื่นที่จำเป็น เพื่อให้ผลของการประสบอันตรายหรือการเจ็บป่วย บรรเทาหรือหมดสิ้นไป และหมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องใช้หรือ วัสดุที่ใส่ทำหน้าที่แทน หรือช่วยอวัยวะที่ประสบอันตรายนั้นได้

"ค่าทำศพ" หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำศพตามประเพณีของลูกจ้าง ซึ่งถึงแก่ความตาย หรือตามประเพณีแห่งท้องถิ่น

"เงินทดแทน" หมายความว่า เงินที่จ่ายให้เป็นค่าทดแทน การรักษาพยาบาล และค่าทำศพ

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมแรงงาน

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมวดที่ ๑

การใช้แรงงานทั่วไป

ข้อ ๓ ให้นายจ้างประกาศกำหนดเวลาทำงานปกติของลูกจ้างไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) งานอุตสาหกรรม ไม่เกินสัปดาห์ละสี่สิบแปดชั่วโมง

(๒) งานขนส่ง ไม่เกินวันละแปดชั่วโมง

(๓) งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้างตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด^๑ ไม่เกินสี่ค่าห้ละสี่สิบสองชั่วโมง^๒

(๔) งานพาณิชยกรรม หรืองานอื่นซึ่งไม่ใช่งานตาม (๑) (๒) และ (๓) ไม่เกินสี่ค่าห้ละสี่สิบสองชั่วโมง

เพื่อประโยชน์แห่งข้อนี้

(๑) "งานอุตสาหกรรม" หมายความว่า

(ก) การทำเหมืองแร่ เหมืองหิน หรือกิจการอื่นใดที่เกี่ยวกับการขุดค้นแร่ธาตุ หรือทรัพยากรธรณีอย่างอื่น

(ข) การทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ปรับปรุง แปรสภาพ หรือทำลายซึ่งวัตถุหรือทรัพย์สิน และรวมถึงการก่อสร้าง การให้กำเนิด แปลง และจ่ายไฟฟ้า หรือพลังงานอย่างอื่น

^๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้าง ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดงานเหล่านี้ คือ (๑) งานที่ต้องทำใ้ดินใ้ดินน้ำ หรือต้องทำใ้ในถ้ำ อุโมงค์ หรือปล่องใ้ภูเขา (๒) งานผลิตหรือขนส่งวัตถุเคมีอันอาจเป็นอันตราย วัตถุมีพิษ วัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ (๓) งานที่ต้องทำใ้เกี่ยวกับมันตะภาพรังสี (๔) งานเชื่อมโลหะด้วยอ็อกซิเจน (๕) งานที่ต้องทำใ้เกี่ยวกับกลิ่น ไอ ควัน ก๊าซ ฝุ่น หรือละออง อันอาจเป็นอันตราย (๖) งานที่ต้องทำใ้ด้วยเครื่องมือซึ่งผู้ทำใ้ได้รับความอันตรายเนื่องอันอาจเป็นอันตรายหรือ (๗) งานที่ต้องทำใ้เกี่ยวกับความร้อนจัดหรือเย็นจัด อันอาจเป็นอันตราย.

^๒ ข้อ ๓(๓) นี้ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๗ เริ่มใช้บังคับวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๑๖.

(ค) การก่อสร้าง ต่อเติม ติดตั้ง ซ่อม ซ่อมบำรุง คัดแปลง หรือรื้อถอน อาคาร สนามบิน ทางรถไฟ ทางรถราง ท่าเรือ อู่เรือ สะพานเทียบเรือ ทางน้ำ ถนน อุโมงค์ สะพาน ท่อระบาย ท่อน้ำ โทร เลข โทรศัพท์ ไฟฟ้า ก๊าซ หรือประปา หรืองานก่อสร้างอื่น ๆ รวมทั้งการ เตรียมหรือวางรากฐานของงานก่อสร้างหรือโครงสร้างนั้น ๆ

(ง) กิจกรรมอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด

(๒) "งานขนส่ง" หมายความว่า การลำเลียงหรือเคลื่อนย้ายบุคคลหรือสิ่งของ ด้วยเครื่องอุปกรณ์การขนส่ง

(๓) "งานพาณิชยกรรม" หมายความว่า

(ก) การซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน ให้เช่าซื้อ รับจ้างทำของที่มีโรงงานอุตสาหกรรม ในทุยืม รับฝากทรัพย์สิน รับจำนอง รับจำนำ เก็บของในคลังสินค้า รับประกันภัย รับโอน หรือรับจกส่งเงินหรือการธนาคาร หรือบริการที่เรียกค่าตอบแทน

(ข) กิจกรรมที่มีลักษณะผสมระหว่างงานอุตสาหกรรมและงานพาณิชยกรรม ซึ่งมีงานพาณิชยกรรมเป็นธุรกิจส่วนใหญ่

(ค) กิจกรรมอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด

ข้อ ๔. ห้ามมิให้นายจ้างใหญ่จ้างทำงานเกินเวลาทำงานปกติตามข้อ ๓(๒) เว้นแต่ได้รับอนุญาต เป็นหนังสือจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

ข้อ ๕. ห้ามมิให้นายจ้างใหญ่จ้างทำงานเกินกำหนดเวลาทำงานปกติตามข้อ

๓(๓)

ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ในกรุงเทพมหานคร คือ หัวหน้าฝ่ายตรวจแรงงาน กองคุ้มครองแรงงาน

ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัดคือ แรงงานจังหวัดท้องถิ่น
ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายในจังหวัดที่ไม่มีสำนักงานแรงงานจังหวัดคือ นายอำเภอท้องถิ่น

ตามคำสั่งกรมแรงงาน ที่ ๓๖/๒๕๑๘.

ข้อ ๖. ในวันที่มีการทำงาน ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีเวลาพักติดต่อกันไม่น้อยกว่าวันละหนึ่งชั่วโมง หลังจากลูกจ้างเลิกทำงานในวันนั้นมาแล้วไม่เกินห้าชั่วโมง

นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้าให้มีเวลาพักน้อยกว่าครั้งละหนึ่งชั่วโมงก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าครั้งละยี่สิบนาที และเมื่อรวมกันแล้วต้องไม่น้อยกว่าวันละหนึ่งชั่วโมง

ความในข้อนี้ มิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ลูกจ้างทำงานในหน้าที่ ที่มีลักษณะต้องทำติดต่อกันไปโดยได้รับความยินยอมจากลูกจ้างแล้ว หรือเป็นงานฉุกเฉินโดยจะหยุดเสียมิได้

ข้อ ๗. ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละหนึ่งวัน โดยวันหยุดประจำสัปดาห์ต้องมีระยะห่างกัน ไม่เกินหกวัน นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้ากำหนดให้มีวันหยุดประจำสัปดาห์วันใดก็ได้

สำหรับงานโรงแรม งานขนส่ง งานในป่า งานในที่ทุรกันดาร งานประมง งานขับเพลิง และงานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะใดกำหนด นายจ้างและลูกจ้างทั้งหมดหรือบางคนจะตกลงกันล่วงหน้าสะสมและเลื่อนวันหยุดประจำสัปดาห์ไปเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องอยู่ในระยะเวลาไม่เกินสี่สัปดาห์ติดต่อกัน

ข้อ ๘. ในกรณีที่วันหยุดประจำสัปดาห์ไม่แน่นอน ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน และแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานตรวจแรงงาน ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศกำหนด

ข้อ ๙. ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณีปีละสิบสี่วัน โดยรวมวันแรงงานแห่งชาติด้วย

ถ้าวันหยุดตามประเพณีวันใดตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ของลูกจ้าง ลูกจ้างจะไต่หยุคชดเชยวันหยุดตามประเพณีหรือไม่ ให้เป็นไปตามระเบียบทางราชการ โดยอนุโลม

พนักงานตรวจแรงงานทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร คือ อธิบดีกรมแรงงาน รองอธิบดีกรมแรงงาน ผู้อำนวยการกองวิชาการและวางแผน ผู้อำนวยการกองคุ้มครองแรงงาน ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน หัวหน้ากองแรงงานสัมพันธ์ หัวหน้ากองการจัดหางาน หัวหน้าสำนักงานกองทุนเงินทดแทน หัวหน้ากองงานคนต่างดาว เลขานุการกรม พนักงานฝึกอาชีพระดับมาตรฐานกลางที่ ๒ พนักงานแรงงานระดับมาตรฐานกลางที่ ๔ ขึ้นไป และนิติกรระดับมาตรฐานกลางที่ ๔ ขึ้นไป กรมแรงงาน

พนักงานตรวจแรงงาน ในกรุงเทพมหานคร คือ พนักงานแรงงานระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองคุ้มครองแรงงาน กองแรงงานสัมพันธ์ สำนักงานกองทุนเงินทดแทน และนิติกรระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ กรมแรงงาน

พนักงานตรวจแรงงาน ในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด คือ พนักงานแรงงานระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น

พนักงานตรวจแรงงาน ในจังหวัดที่ไม่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด คือ พนักงานแรงงานระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ ฝ่ายประสานงานภูมิภาค กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน และนายอำเภอท้องที่

ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๔๔/๒๕๑๗.

การ กำหนดวันแรงงานแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดใน
ราชกิจจานุเบกษา^๑

ข้อ ๑๐. ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันมาแล้วครบหนึ่งปี มีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปี
ได้ไม่น้อยกว่าปีละหกวันทำงาน โดยให้นายจ้างเป็นผู้กำหนดล่วงหน้าให้

นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้า สะสมและเลื่อนวันหยุดพักผ่อนประจำปี
ไปรวมหยุดในปีอื่นก็ได้

ข้อ ๑๑. ในกรณีที่งานมีลักษณะต้องทำติดต่อกันไปถ้าหยุดจะเสียหายแก่งานหรือ
เป็นงานฉุกเฉินโดยจะหยุดเสียมิได้ นายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงานเกินเวลาทำงานปกติตาม
ข้อ ๓(๑) และ (๔) หรือในวันหยุดเท่าที่จำเป็นก็ได้

กิจการ โรงแรม สถานมหรสพ งานขนส่ง ร้านขายอาหาร ร้านขายเครื่องดื่ม
สโมสร สมาคม และกิจการอื่น ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด นายจ้างจะให้ลูกจ้าง
ทำงานในวันหยุดก็ได้

เพื่อประโยชน์แก่การผลิต การจำหน่าย และการบริการ นายจ้างอาจให้ลูกจ้าง
ทำงานเกินเวลาทำงานปกติ หรือในวันหยุดเท่าที่จำเป็นก็ได้ ทั้งนี้ โดยได้รับอนุญาตเป็น
หนังสือจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย^{๑,๒}

^๑วรรคท้ายนี้ เพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติม
ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๖
และแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๓)
ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗ เริ่มใช้บังคับวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗.

^๒ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายในกรุงเทพมหานครคือหัวหน้าฝ่ายตรวจแรงงาน กองคุ้มครอง
แรงงาน

^๑ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัดคือแรงงานจังหวัดท้องที่
^๒ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายในจังหวัดที่ไม่มีสำนักงานแรงงานจังหวัดคือนายอำเภอท้องที่

ตามคำสั่งกรมแรงงานที่ ๓๖/๒๕๑๔.

ข้อ ๑๒. ลูกจ้างมีสิทธิลาป่วยได้ ในปีหนึ่งไม่เกินสามสิบวันทำงาน การลาป่วยตั้งแต่สามวันขึ้นไป นายจ้างจะให้ลูกจ้างแสดงใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งก็ได้ ถ้าลูกจ้างไม่อาจหาแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งได้ ให้ลูกจ้างชี้แจงให้นายจ้างทราบ

ถ้านายจ้างจักแพทย์ไว้ให้แล้ว ให้แพทย์นั้นเป็นผู้ออกใบรับรอง เว้นแต่ลูกจ้างไม่สามารถให้แพทย์นั้นตรวจได้

หมวด ๒

การใช้แรงงานหญิง

ข้อ ๑๓. ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) งานทำความสะอาดเครื่องจักร หรือ เครื่องยนต์ขณะที่เครื่องจักร หรือ เครื่องยนต์กำลังทำงาน

(๒) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบ เมตรขึ้นไป

(๓) งานใช้เลื่อยวง เตือน

(๔) งานผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ

(๕) งานเหมืองแร่ที่ต้องทำใต้ดิน

(๖) งานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด

ข้อ ๑๔ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานยก แบก หาม หาย พูน ลาก หรือ เชื้อนของหนัก เกินอัตราน้ำหนักที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) สามสิบกิโลกรัม สำหรับการงานในที่ราบ

(๒) ยี่สิบกิโลกรัม สำหรับการงานที่ต้องชันบันไดหรือที่สูง

(๓) หกร้อยกิโลกรัม สำหรับการลากหรือ เชื้อนของที่ต้องบรรทุกล้อเลื่อน

ที่ไชราง

(๔) สิบหกร้อยกิโลกรัม สำหรับการลากหรือ เชื้อนของที่ต้องบรรทุก ล้อเลื่อนที่ไม่ไชราง

ข้อ ๑๕ ห้ามมิให้นายจ้างรับหญิง ซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีที่ยังมิได้ทำการสมรส เป็นลูกจ้างทำงานในสโมสรราตรี สถานเต้นรำ สถานฝึกสอนเต้นรำ สถานชား และ เสพสุรา สถานอาบอบนวด โรงแรม หรือสถานที่อื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด

ข้อ ๑๖. ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงานในระหว่าง ๒๔.๐๐ นาฬิกา และ ๐๖.๐๐ นาฬิกา เว้นแต่งานที่มีลักษณะต้องทำติดต่อกันไป หรืองานกะ หรืองานที่มี ลักษณะและสถานที่การทำงานในระหว่าง เวลาดังกล่าว

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่พนักงานตรวจแรงงานเห็นว่า การที่นายจ้างให้หญิงทำงาน ตามข้อ ๑๖ อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของหญิงนั้น ให้พนักงานตรวจ แรงงานรายงานต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย เพื่อพิจารณาสั่งให้นายจ้าง เปลี่ยน เวลาทำงาน หรือลดชั่วโมงทำงานนั้น ถ้าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเห็นด้วย ก็ให้ส่ง คำสั่งที่เห็นสมควร และให้นายจ้างปฏิบัติตามคำสั่ง

ข้อ ๑๘ ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ มีสิทธิลาเพื่อการคลอดเพิ่มขึ้นจากวันลาป่วย ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง โดยไม่ได้รับค่าจ้างอีกหกสิบวันรวมทั้งวันหยุดด้วย แต่ถา หญิงนั้นทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้มีสิทธิได้รับค่าจ้างเท่าเวลาที่ลา ตามอัตราที่ไ้รับอยู่ แต่ไม่เกินสามสิบวัน

ผู้ซึ่งอธิบดีกรมแรงงานมอบหมาย ในกรุงเทพมหานคร คือ หัวหน้าฝ่ายแรงงาน หญิงและเด็ก กองคุ้มครองแรงงาน

ผู้ซึ่งอธิบดีกรมแรงงานมอบหมาย ในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด คือ แรงงานจังหวัดท้องที่

ผู้ซึ่งอธิบดีกรมแรงงานมอบหมาย ในจังหวัดที่ไม่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด คือ นายอำเภอท้องที่

ตามคำสั่งกรมแรงงาน ที่ ๓๖/๒๕๑๔.

ถ้าหญิงนั้นยังไม่สามารถทำงานได้เนื่องจากการคลอด ก็ให้มีสิทธิลาโดยไม่ได้รับค่าจ้างอีกสามสิบวัน

การลาตามข้อนี้ ในหน้าข้อ ๑๒ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม
ข้อ ๑๘. ถ้าถูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มิได้รับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง แสดงว่าไม่อาจทำงานในหน้าที่เดิมได้ ให้มีสิทธิขอให้นายจ้างเปลี่ยนงานในหน้าที่เป็นการชั่วคราวก่อนหรือหลังคลอดได้ และให้นายจ้างพิจารณาเปลี่ยนงานให้แก่ถูกจ้างนั้นตามที่เห็นสมควร

หมวด ๓

การใช้แรงงานเด็ก

ข้อ ๒๐ ห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบสองปี เป็นลูกจ้าง

ข้อ ๒๑ ห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบสองปีแต่ยังไม่ถึงสิบห้าปี เป็นลูกจ้าง เว้นแต่

(๑) รับเด็กนั้นไว้ เป็นลูกจ้างสำหรับทำงานตามที่กระทรวงมหาดไทย จะได้กำหนด^๑ ซึ่งงานนั้นต้องไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและความเจริญเติบโตของร่างกาย

^๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดงานที่นายจ้างรับเด็กซึ่งมีอายุ ตั้งแต่สิบสองปีแต่ยังไม่ถึงสิบห้าปีเป็นลูกจ้างได้ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดงาน เหล่านี้ไว้คือ (๑) งานรับใช้ในงานพาณิชยกรรม เว้นแต่งานรับใช้ในสถานจำหน่าย สุราและเสพสุรา (๒) งานส่งหนังสือพิมพ์ (๓) งานรับใช้เกี่ยวกับการศึกษา (๔) งานเก็บ จำหน่าย รับประทานผลไม้ ผลไม้ เครื่องช้ำ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ หรือ (๕) งานยก แยก หาม หาบ พูน หรือลากของที่มีน้ำหนักไม่เกินสิบกิโลกรัม.

(๒) รับเด็กนั้นไว้เป็นลูกจ้างสำหรับงานอื่น ที่กระทรวงมหาดไทยมิได้กำหนด
ตาม (๑) โดยได้รับอนุญาตจากพนักงานออกใบอนุญาต

ข้อ ๒๒. ในการขออนุญาตตามข้อ ๒๑ (๒) นั้น ให้นายจ้างเป็นผู้ยื่นคำขอ
ตามแบบที่อธิบดีกำหนด พร้อมกับนำเด็ก และหลักฐานดังต่อไปนี้มาเพื่อประกอบการพิจารณา
กาย

(๑) เอกสารแสดงหน้าที่การงาน กำหนดชั่วโมงทำงานและวันหยุด

(๒) เอกสารแสดงอายุของเด็ก

(๓) เอกสารแสดงความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

พนักงานออกใบอนุญาต ทุกท้องที่ที่ราชอาณาจักร คือ อธิบดีกรมแรงงาน
รองอธิบดีกรมแรงงาน ผู้อำนวยการกองวิชาการและวางแผน ผู้อำนวยการกองคุ้มครอง
แรงงาน ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน หัวหน้ากองแรงงานสัมพันธ์ หัวหน้ากอง
การจัดหางาน หัวหน้าสำนักงานกองทุนเงินทดแทน หัวหน้ากองงานคนต่างดาว เลขานุการกรม
พนักงานฝึกอาชีพระดับมาตรฐานกลางที่ ๒ พนักงานแรงงานระดับมาตรฐานกลางที่ ๔ ขึ้นไป
และนิติกรระดับมาตรฐานกลางที่ ๔ ขึ้นไป กรมแรงงาน

พนักงานออกใบอนุญาต ในกรุงเทพมหานคร คือ พนักงานแรงงานระดับมาตรฐาน
กลางที่ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองคุ้มครองแรงงาน กองแรงงานสัมพันธ์ สำนักงานกองทุน
เงินทดแทน และนิติกรระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ กรมแรงงาน

พนักงานออกใบอนุญาต ในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด คือ พนักงาน
แรงงานระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น

พนักงานออกใบอนุญาต ในจังหวัดที่ไม่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด คือ พนักงาน
แรงงานระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ ฝ่ายประสานงานภูมิภาค กองวิชาการ
และวางแผน กรมแรงงาน และนายอำเภอท้องที่

ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๔๔/๒๕๑๓.

ในกรณีที่พนักงานออกใบอนุญาตเห็นสมควร จะให้นายจ้างนำใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งรับรองว่าเด็กนั้นมีร่างกายสมบูรณ์ และสามารถทำงานตามที่ขออนุญาตได้ พร้อมทั้งใบรับรองของโรงเรียนแสดงเวลาเรียนและผลการศึกษาค้นคว้าได้

ข้อ ๒๓ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุตั้งแต่สิบสองปีแต่ยังไม่ถึงสิบห้าปี ทำงานระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ นาฬิกา และ ๐๖.๐๐ นาฬิกา เว้นแต่เด็กนั้นเป็นผู้แสดงภาพยนตร์ ละคร หรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกัน แต่ในระบะดังกล่าวนั้นต้องจัดให้เด็กได้พักผ่อนตามสมควร

ข้อ ๒๔ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีทำงานในวันหยุด

ข้อ ๒๕ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีแต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) งานทำความสะอาดเครื่องจักร หรือ เครื่องยนต์ขณะที่เครื่องจักร หรือ เครื่องยนต์กำลังทำงาน

(๒) งานที่ต้องทำไต่ดินหรือไต่หน้า

(๓) งานผลิตหรือขนส่งวัตถุเคมีที่เป็นอันตราย วัตถุมีพิษ วัตถุระเบิด หรือวัตถุไวไฟ

(๔) งานเกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสี

(๕) งานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด

หมวด ๔

ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด

ข้อ ๒๖ งานอันมีลักษณะ คุณภาพ และปริมาณอย่างเดียวกัน ให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดเท่านั้น ไม่ว่าลูกจ้างจะเป็นชายหรือหญิง

ข้อ ๒๗ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดที่จ่ายเป็นเงินค้ำยเงินตราไทย ถ้าจะจ่ายเป็นค้ำยเงินหรือเงินตราต่างประเทศ ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้าง

ในกรณีที่มีข้อตกลงในสัญญาจ้างให้จ่ายเป็นเงินตราไทยแทนเงินตราต่างประเทศ หรือเป็นเงินตราต่างประเทศแทนเงินตราไทย และไม่มีข้อตกลงในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน เป็นอย่างอื่น ให้คิดอัตราแลกเปลี่ยนของทางราชการในวันที่ถึงกำหนดจ่ายค่าจ้าง

ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด ที่จ่ายเป็น เงินค่าบัตร หรือสิ่งของอื่นใดแทนเงิน หรือตัวเงินตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๒๔ ในนายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดให้แก่ ลูกจ้าง ณ สถานที่ที่ลูกจ้างทำงาน ถ้าจะจ่าย ณ สถานที่อื่น ต้องได้รับความยินยอมจาก ลูกจ้าง

ข้อ ๒๕ ในนายจ้างจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดตามกำหนด เวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่คำนวณค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดเป็น รายเดือน หรือเป็นระยะเวลาอย่างอื่นที่ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือตามผลงาน โดยคำนวณเป็น หน่วยให้จ่ายไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง เว้นแต่จะมีการตกลงกันเป็นอย่างอื่นที่เป็นประ โยชน์ แก่ลูกจ้าง

(๒) ในกรณีที่คำนวณค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด นอกจาก (๑) ให้จ่ายตามกำหนดเวลาที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน

ข้อ ๓๐ ในการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด นายจ้างจะนำ หนี้อื่นมาหักมิได้

ข้อ ๓๑ ถ้านายจ้างผิดนัดในการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด ให้นายจ้างจ่ายดอกเบี้ยแก่ลูกจ้างในระหว่างผิดนัด ร้อยละสิบห้าต่อปี

ถ้านายจ้างจงใจผิดนัดในการจ่ายเงินดังกล่าว โดยปราศจากเหตุอันสมควร เมื่อพ้นกำหนดเวลาเจ็ดวันนับแต่วันถึงกำหนดจ่าย นายจ้างจะต้องจ่ายเงิน ให้แก่ลูกจ้าง ร้อยละสิบห้าของเงินที่ค้างชำระ ระยะเวลาเจ็ดวัน

ให้นายจ้างทวงหนี้ที่จะชำระเงินตามสองวรรคก่อน และให้นำเงินนั้นไปมอบ
ไว้แก่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย เพื่อจ่ายให้แก่ลูกจ้าง การจ่ายดอกเบี้ยหรือเงิน
เพิ่มสำหรับจำนวนค้างกล่าวไว้เป็นอันระงับตั้งแต่วันที่นายจ้างนำเงินนั้นไปมอบไว้
ข้อ ๓๒ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างประจำเท่ากับค่าจ้างในวันทำงาน
สำหรับวันหยุดต่อไปนี้

(๑) วันหยุดประจำสัปดาห์ นอกจากลูกจ้างประจำที่ไ้รับค่าจ้างรายวัน
รายชั่วโมง และตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

(๒) วันหยุดตามประเพณี

(๓) วันหยุดพักผ่อนประจำปี

ข้อ ๓๓ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างประจำในวันลาป่วยตามข้อ ๑๒
เท่ากับค่าจ้างในวันทำงาน ตลอดเวลาที่ลาป่วย

ข้อ ๓๔ ให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานเกิน เวลาทำงานปกติที่นายจ้างประกาศ
กำหนดข้อ ๓ ให้นายจ้างจ่ายค่าล่วงเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่ง เท่าครึ่งของอัตราค่าจ้างต่อ
ชั่วโมงในเวลาทำงานปกติ สำหรับเวลาที่ทำเกิน

ถ้าเป็นลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย ให้นายจ้าง
จ่ายค่าล่วงเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่ง เท่าครึ่งของอัตราค่าจ้างต่อหน่วยในเวลาทำงานปกติ
สำหรับผลงานที่ทำได้เกิน

ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ในกรุงเทพมหานคร คือ หัวหน้างานวินิจัยข้อร้องทุกข์
กองแรงงานสัมพันธ์

ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัดคือ แรงงานจังหวัด
ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ในจังหวัดที่ไม่มีสำนักงานแรงงานจังหวัดคือ นายอำเภอ

ทองที

ตามคำสั่งกรมแรงงาน ที่ ๓๖/๒๕๑๘.

ข้อ ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณชั่วโมงทำงานล่วงเวลา ในกรณีที่นายจ้างกำหนดเวลาทำงานปกติเป็นสัปดาห์ ในวันหยุดตามประเพณี วันหยุดพักผ่อนประจำปีและวันลา เป็นวันทำงาน

ข้อ ๓๖ ลูกจ้างซึ่งนายจ้างให้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลาคตามข้อ ๓๔ และข้อ ๔๒

(๑) งานที่ลูกจ้างมีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยการ ผู้จัดการ หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างาน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการแทนนายจ้างสำหรับกรณีการจ้าง การลดค่าจ้าง การเลิกจ้าง การให้บำเหน็จ การลงโทษ หรือการวินิจฉัยข้อร้องทุกข์

(๒) งานขบวนการจัดการรถไฟ

(๓) งานขนส่ง

(๔) งานเปิดปิดประตูน้ำหรือประตูระบายน้ำ

(๕) งานอานระคัมภ์น้ำและวัดปริมาณน้ำ

(๖) งานเผาหรือดูแลสถานที่หรือทรัพย์สิน

(๗) งานนอกสถานที่ โดยสภาพของงานไม่อาจกำหนดเวลาทำงาน

อันแน่นอนได้

(๘) งานอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำนาจ

ทั้งนี้ เว้นแต่นายจ้างตกลงจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่ลูกจ้าง

ข้อ ๓๗ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างไปปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่อื่นในวันหยุด ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าค่าจ้างในวันทำงานแก่ลูกจ้างนั้นในระหว่างเดินทาง

ข้อ ๓๘ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างไปปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่อื่น ลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลาคตามข้อ ๓๔ และข้อ ๔๒ ในระหว่างเดินทาง เว้นแต่จะมีข้อตกลงให้นายจ้างจ่ายค่าล่วงเวลาให้

ข้อ ๓๙ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดซึ่งลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าจ้าง ให้นายจ้างจ่ายค่าทำงานในวันหยุดแก่ลูกจ้างในอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างเป็นรายชั่วโมงหรือเป็นระยะเวลาอย่างอื่นเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าของค่าจ้างในวันทำงาน ตามจำนวนชั่วโมงที่ทำงานในวันหยุด

(๒) ลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย เพิ่มขึ้นอีก ไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าของค่าจ้าง ตามผลงานที่ทำได้ในวันหยุด

ข้อ ๕๐ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดซึ่งลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้าง ให้นายจ้างจ่ายค่าทำงานในวันหยุดแก่ลูกจ้าง ในอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างเป็นรายชั่วโมงหรือเป็นระยะ เวลาอย่างอื่น ไม่น้อยกว่าสองเท่าของค่าจ้างในวันทำงาน ตามจำนวนชั่วโมงที่ทำงานในวันหยุด

(๒) ลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย ไม่น้อยกว่าสองเท่าของค่าจ้าง ตามผลงานที่ทำได้ในวันหยุด

ข้อ ๕๑ ให้นายจ้างออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามข้อ ๓๗ และข้อ ๓๘

ข้อ ๕๒ ถ้านายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในวันหยุดเกินเวลาทำงานปกติของวันทำงาน ให้นายจ้างจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่ลูกจ้างในอัตราสามเท่าของค่าจ้างในวันทำงาน สำหรับจำนวนชั่วโมงที่ทำงานเกินเวลาทำงานปกติ

ข้อ ๕๓ ลูกจ้างตามข้อ ๓๖(๑) ไม่มีสิทธิรับค่าทำงานในวันหยุดตามข้อ ๓๘ หรือข้อ ๕๐ เว้นแต่นายจ้างตกลงจ่ายค่าทำงานในวันหยุดให้

ข้อ ๕๔ ถ้านายจ้างตกลงจ่ายค่าล่วงเวลาในอัตราสูงกว่าที่ใดกำหนดไว้ในข้อ ๓๘ หรือ ๕๒ หรือตกลงจ่ายค่าทำงานในวันหยุดในอัตราสูงกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๘ หรือข้อ ๕๐ ก็ให้เป็นไปตามนั้น

ข้อ ๕๕ ถ้านายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างประจำ โดยลูกจ้างมิได้มีความผิดตามข้อ ๕๗ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปี ตามส่วนที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับ ตามข้อ ๑๐ และข้อ ๓๒ ด้วย

หมวด ๕

คชช.๕

ข้อ ๕๖ ให้นายจ้างจ่ายคชช.๕ให้แก่ลูกจ้างประจำ ซึ่งเลิกจ้างดังนี้

(๑) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบหนึ่งร้อยสี่สิบวันแต่ไม่ครบหนึ่งปี โดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง

ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายสามสิบวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานสามสิบวันสุดท้าย สำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณ เป็นหน่วย

(๒) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบหนึ่งปีแต่ไม่ครบสามปี โดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายแก่สิบวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานแก่สิบวันสุดท้าย สำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณ เป็นหน่วย

(๓) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบสามปีขึ้นไป โดยรวมวันหยุด วันลาและวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานหนึ่งร้อยแปดสิบวันสุดท้าย สำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณ เป็นหน่วย

"การ เลิกจ้างตามข้อนี้ หมายความว่า การที่นายจ้างให้ลูกจ้างออกจากงาน ปลดออกจากงาน หรือไล่ออกจากงาน โดยที่ลูกจ้างไม่ได้กระทำความผิดตามข้อ ๔๗ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือในกรณีที่นายจ้างไม่ยอมให้ลูกจ้างประจำทำงานเกินเจ็ดวันทำงานติดต่อกันไม่ว่าจะมีวันหยุดคืนหรือไม่ก็ตาม โดยไม่จ่ายค่าจ้างให้ ถ้าปรากฏว่านายจ้างมีเจตนาจะไม่จ้างลูกจ้างนั้นทำงานต่อไปหรือกลับแกลงลูกจ้าง ให้ถือว่าเป็นการ เลิกจ้างลูกจ้างควมรวมทั้งกรณีลูกจ้างต้องพ้นจากตำแหน่ง เพราะ เกษียณอายุตามกฎหมาย ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน หรือข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง และกรณีนายจ้างลดค่าจ้างโดยลูกจ้างไม่ยินยอม"

ความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่ลูกจ้างประจำที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอน และเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลาอันนั้น หรือลูกจ้างประจำที่นายจ้างแจ้งให้ทราบเป็นหนังสือแต่แรก ทำให้ตกลงปฏิบัติงานในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และยังคงอยู่ในเวลานั้นรวมทั้งลูกจ้างที่ไ้รับเงินบำเหน็จ หรือเงินสงเคราะห์ที่นายจ้างจ่ายแก่ลูกจ้างเมื่อเลิกจ้างตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานหรือข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างมีจำนวนไม่น้อยกว่าค่าชดเชยตามข้อ ๔๖ วรรคหนึ่งแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศ

กระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๗ หรือมีจำนวนน้อยกว่า แต่นายจ้างได้จ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างเพิ่มขึ้นอีกจนเท่าจำนวนค่าชดเชยตามข้อ ๔๖ วรรคหนึ่ง ดังกล่าวแล้ว

ข้อ ๔๗ นายจ้างไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างประจำซึ่งเลิกจ้างในกรณีหนึ่งกรณีใด ดังต่อไปนี้

(๑) ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้าง
 (๒) จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย
 (๓) ผ่าฝืนข้อบังคับ หรือระเบียบเกี่ยวกับการทำงาน หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของนายจ้าง และนายจ้างได้คัดค้านเป็นหนังสือแล้ว เว้นแต่กรณีร้ายแรง นายจ้างไม่จำเป็นต้องคัดค้าน

(๔) ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสามวันทำงานติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอัน

สมควร

(๕) ประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้นายจ้างได้รับความเสียหายอย่าง

ร้ายแรง

(๖) ใ้รับโทษจำคุก ตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อนี้ แก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕) ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๒๑.

หมวด ๖

เงินทดแทน

ขอ ๔๔ เมื่อลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ในนายจ้างแจ้งต่อพนักงานเงินทดแทน แห่งท้องที่ที่นายจ้างมีสำนักงานหรือหน่วยงาน ตั้งอยู่ตามแบบที่อธิบดีกำหนด ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายจ้างทราบ

ขอ ๔๕ ในลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ยื่นคำร้อง เรียกเงินทดแทน จากนายจ้างต่อพนักงานเงินทดแทนแห่งท้องที่ ที่นายจ้างมีสำนักงานหรือหน่วยงานตั้งอยู่ ตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยมิชักช้า

ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ให้ผู้มีสิทธิตาม ขอ ๕๐ ยื่นคำร้อง เรียกเงินทดแทนตามวรรคหนึ่ง

ขอ ๕๐ เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ให้บุคคล ดังต่อไปนี้ มีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้าง คือ

(๑) บิดามารดา

(๒) สามีหรือภรรยา

(๓) บุตรซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่เมื่อมีอายุครบสิบแปดปีแล้ว กำลังศึกษาอยู่ ให้ได้รับส่วนแบ่งต่อไปตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่

พนักงานเงินทดแทน ในกรุงเทพมหานคร คือ พนักงานแรงงานระดับมาตรฐาน กลางที่ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ กองคุ้มครองแรงงาน กองแรงงานสัมพันธ์ สำนักงานกองทุน เงินทดแทน และนิติกรระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ กรมแรงงาน

พนักงานเงินทดแทน ในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด คือ พนักงานแรงงาน ระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ สำนักงานแรงงานจังหวัด

พนักงานเงินทดแทน ในจังหวัดที่ไม่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด คือพนักงานแรงงาน ระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ ซึ่งปฏิบัติงาน ณ ฝ่ายประสานงานภูมิภาค กองวิชาการและวางแผน และนายอำเภอท้องที่

ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๔๘/๒๕๑๓.

(๔) บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปี แต่ที่ทุพพลภาพหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ซึ่งอยู่ในอุปการะของลูกจ้างก่อนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย

ถ้าไม่มีผู้มีสิทธิตามวรรคหนึ่ง ในนายจ้างจ่ายเงินทดแทนแก่ผู้ซึ่งอยู่ในอุปการะของลูกจ้างที่ตายก่อนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยถึงแก่ความตาย แต่ผู้อยู่ในอุปการะดังกล่าวจะต้องได้รับความเดือดร้อนเพราะขาดความอุปการะจากลูกจ้างที่ตายด้วย

ให้ผู้มีสิทธิดังกล่าวได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน ถ้าผู้ได้รับส่วนแบ่งผู้ใดตาย หรือสามีหรือภรรยาสมรสใหม่ หรือมิใช่สมรส แต่มีพฤติการณ์แสดงให้เห็นไว้ว่าอยู่กินฉันสามีหรือภรณากับชายหรือหญิงอื่น ให้ส่วนแบ่งของบุคคลดังกล่าวเป็นอันยุติ

การได้รับส่วนแบ่งตามข้อนี้ ถ้ามิได้รับส่วนแบ่งในคราวเดียวกันทั้งหมด ให้รับส่วนแบ่งอยู่ได้ไม่เกินห้าปี นับแต่วันที่ถูกจ้างถึงแก่ความตาย

ข้อ ๕๑ ในพื้นที่ที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย นายจ้างจะต้องจัดให้ลูกจ้างได้รับการรักษาพยาบาลเท่าที่จำเป็น

ข้อ ๕๒ เมื่อลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ในนายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น แต่ไม่เกินสองหมื่นบาท

ในนายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามวรรคหนึ่งทันที เมื่อฝ่ายลูกจ้างร้องขอต่อนายจ้าง

เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ในนายจ้างจ่ายค่าทำศพเป็นจำนวนเงินสามเท่าของค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งพันห้าร้อยบาท และไม่เกินห้าพันบาท

การคำนวณค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย ให้คำนวณโดยเฉลี่ยจากเงินค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับ สำหรับการทํางานหกเดือนสุดท้าย ในกรณีที่ลูกจ้างทํางานยังไม่ครบหกเดือน ให้คำนวณโดยเฉลี่ยจากเงินค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับ สำหรับระยะเวลาที่ใดทํางานมาแล้ว

ข้อ ๕๓ ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยถึงแก่ความตาย และไม่มีผู้มีสิทธิตามข้อ ๕๐ ขอเป็นผู้จัดการศพ ในนายจ้างจัดการศพลูกจ้างไปพลางก่อน แต่จะ

ใช้เงินค่าทำศพเกินหนึ่งในสามของค่าทำศพตามข้อ ๕๒ ไม่ได้ ถ้าลูกจ้างได้ตายไป ครบสี่สิบแปดชั่วโมงแล้วยังไม่เป็นผู้เสียชีวิตตามข้อ ๕๐ มาขอเป็นผู้จัดการศพให้นายจ้างจัดการทำศพนั้นตามประเพณีของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตายและประเพณีท้องถิ่น โดยคำนึงถึงฐานะทางสังคมของลูกจ้างนั้นด้วย

ข้อ ๕๔ เมื่อลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย ให้นายจ้างจ่ายค่าทดแทนเป็นรายเดือน ดังต่อไปนี้

(๑) ร้อยละห้าสิบของค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย สำหรับกรณีที่ลูกจ้างไม่สามารถทำงานติดต่อกันได้เกินเจ็ดวัน ไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะสูญเสียอวัยวะตาม (๒) ทุยหรือไม้ก้ำตาม โดยจ่ายนับแต่วันแรกที่ลูกจ้างไม่สามารถทำงานได้ ไปจนตลอดเวลาที่ไม่สามารถทำงานติดต่อกันได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี

(๒) ร้อยละห้าสิบของค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย สำหรับกรณีที่ลูกจ้างต้องสูญเสียอวัยวะบางส่วนของร่างกาย โดยจ่ายตามประเภทของการสูญเสียอวัยวะและตามระยะเวลาที่ต้องจ่ายให้ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปี

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดไว้ ดังนี้ (๑) แขนขาดข้างหนึ่ง สี่ปีกับหกเดือน (๒) ขาขาดข้างหนึ่ง สี่ปี (๓) มือขาดข้างหนึ่ง สามปีกับหกเดือน (๔) เท้าขาดข้างหนึ่ง สองปีกับหกเดือน (๕) หูหนวกทั้งสองข้าง สองปี (๖) หูหนวกข้างหนึ่ง สิบเดือน (๗) นิ้วหัวแม่มือขาดนิ้วหนึ่ง สิบเดือน (๘) นิ้วชี้ขาดนิ้วหนึ่ง แปดเดือน (๙) นิ้วกลางขาดนิ้วหนึ่ง เจ็ดเดือน (๑๐) นิ้วหัวแม่มือเท้าขาดนิ้วหนึ่ง เจ็ดเดือน (๑๑) นิ้วนางขาดนิ้วหนึ่ง หกเดือน (๑๒) นิ้วก้อยขาดนิ้วหนึ่ง สามเดือน (๑๓) นิ้วเท้าอื่นขาดนิ้วหนึ่ง สามเดือน (๑๔) สูญเสียลูกตาข้างหนึ่ง สองปีกับหกเดือน (๑๕) สูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นร้อยละ เก้าสิบขึ้นไป หรือเสียความสามารถในการมองเห็นตั้งแต่ ๓/๖๐ หรือมากกว่าของตาข้างหนึ่งหรือสูญเสียความสามารถในการใช้สายตาสองข้างรวมกัน (สองปีกับหกเดือน (๑๖) สูญเสียอวัยวะส่วนอื่น นอกจากที่ระบุไว้ใน (๑) ถึง (๑๕) ให้มีระยะเวลาจ่ายตลอดเวลาที่คงพักรักษาพยาบาล แต่ไม่เกินหนึ่งปี

ถ้าลูกจ้างประสบอันตรายถึงต้องสูญเสียอวัยวะในหลายส่วนของร่างกายตามที่ระบุไว้ใน (๑) ถึง (๑๖) ให้คำนวณกำหนดเวลาดังกล่าวรวมกัน แต่ไม่เกินห้าปี.

(๓) ร้อยละหกสิบของค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย สำหรับกรณีที่ผู้จ้าง
 ทพพลภาพ โดยจ่ายตามประเภทของการทพพลภาพ และตามระยะเวลาที่จะต้องจ่าย
 ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด^๑ แต่ต้องไม่เกินสิบปี

(๔) ร้อยละหกสิบของค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย สำหรับกรณีที่ผู้จ้างถึง
 แก่ความตาย มีกำหนดห้าปี

^๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖
 เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดให้ มีระยะเวลาจ่ายค่าทดแทนมีกำหนดสิบปี ตามประเภทย่าง
 หนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๑) มือทั้งสองข้างขาด (๒) แขนทั้งสองข้างขาด
 (๓) มือข้างหนึ่งกับแขนอีกข้างหนึ่งขาด (๔) เท้าทั้งสองข้างขาด (๕) ขาทั้งสอง
 ข้างขาด (๖) เท้าข้างหนึ่งกับขาอีกข้างหนึ่งขาด (๗) มือหรือแขนข้างหนึ่งกับ
 เท้าหรือขาอีกข้างหนึ่งขาด (๘) สูญเสียลูกตาทั้งสองข้าง หรือสูญเสียลูกตาข้างหนึ่ง
 กับสูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นร้อยละสิบขึ้นไป หรือเสียความสามารถ
 ในการมองเห็นตั้งแต่ ๓/๖๐ หรือมากกว่าของตาอีกข้างหนึ่ง หรือสูญเสียสมรรถภาพ
 ในการมองเห็นร้อยละสิบขึ้นไป หรือเสียความสามารถในการมองเห็นตั้งแต่
 ๓/๖๐ หรือมากกว่าของตาทั้งสองข้าง (๙) บาดเจ็บที่กระดูกสันหลัง เป็นเหตุ
 ให้มือหรือแขนทั้งสองข้าง มือข้างหนึ่งกับแขนข้างหนึ่ง เท้าหรือขาทั้งสองข้าง
 เท้าข้างหนึ่งกับขาอีกข้างหนึ่ง มือหรือแขนข้างหนึ่งกับเท้าหรือขาอีกข้างหนึ่ง
 เสียสมรรถภาพในการทำงานโดยสิ้นเชิง (๑๐) บาดเจ็บที่ศีรษะ เป็นเหตุให้จิต
 พันเพื่อนไม่สมประกอบซึ่งไม่สามารถจะรักษาให้หายได้ หรือวิกลจริต.

การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ซึ่งเป็นเหตุให้สูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะไปเพียงบางส่วน ให้ถือว่าถูกจ้าง เสียอวัยวะนั้นด้วย แต่การคำนวณค่าทดแทนให้เทียบอัตราส่วนร้อยละจากจำนวนระยะเวลาที่กำหนดไว้ สำหรับการสูญเสียอวัยวะประเภทนั้น ตามข้อกำหนดของกระทรวงมหาดไทย^๑

กรณีจะเป็นประการใดก็ตาม ค่าทดแทนตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องไม่น้อยกว่าค่าทดแทนรายเดือนต่ำสุด และไม่มากกว่าค่าทดแทนรายเดือนสูงสุด ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะใดกำหนด^๒

^๑ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดไว้ว่าในการกำหนดประเภทของการสูญเสียอวัยวะและทุพพลภาพ (๑) แขนขาดหมายความว่าขาดตั้งแต่ข้อศอกขึ้นมา (๒) ขาขาด หมายความว่าขาดตั้งแต่หัวเข่าขึ้นมา (๓) มือขาด หมายความว่าขาดตั้งแต่ข้อมือขึ้นมา (๔) เท้าขาด หมายความว่าขาดตั้งแต่ข้อเท้าขึ้นมา (๕) นิ้วขาด หมายความว่าขาดอย่างน้อยหนึ่งข้อ (๖) สูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นร้อยละ เก่าสิบขึ้นไป หรือเสียความสามารถในการมองเห็นตั้งแต่ ๓/๖๐ หรือมากกว่า หมายความว่า ไม่สามารถมองเห็นอักษรบนแผ่นป้ายวัดสายตาตามมาตรฐานได้ในระยะห่างจากป้ายสามเมตรในขณะที่ตาปกติสามารถมองเห็นได้ในระยะห่างจากป้ายหกสิบเมตร (๗) สูญเสียความสามารถในการใช้สายตาสองข้างร่วมกัน () หมายความว่า เมื่อใช้ตาข้างที่ไม่ปกติร่วมกับตาอีกข้างหนึ่งแล้ว ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างคนตาปกติ และถือว่าเป็นการสูญเสียสมรรถภาพในการมองเห็นของตาข้างที่ไม่ปกตินั้น (๘) อวัยวะส่วนใดขาด หมายความว่ารวมถึงการที่อวัยวะส่วนนั้นเสียสมรรถภาพในการทำงานโดยสิ้นเชิง ซึ่งไม่สามารถจะรักษาให้หายเป็นปกติได้

ในกรณีนิ้วหัวแม่มือและนิ้วอื่นอีกสองนิ้วขึ้นไปของมือข้างเดียวกัน หรือนิ้วมืออื่นสี่นิ้ว นอกจากนิ้วหัวแม่มือของมือข้างเดียวกันขาด ให้ถือว่ามือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานโดยสิ้นเชิง

^๒ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดไว้ว่า ต้องไม่เกินกว่าเดือนละสามพันบาท และไม่ต่ำกว่าเดือนละสองร้อยห้าสิบบาท.

การคำนวณค่าจ้างรายเดือนโดยเฉลี่ย ให้เป็นไปตามข้อ ๕๒ พรรคสี่
การจ่ายค่าทดแทนตามระยะเวลาดังกล่าวตามข้อนี้ นายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง
จะตกลงกันจ่ายค่าทดแทนในคราวเดียวกันเต็มจำนวน หรือเป็นระยะเวลาอย่างอื่น
ก็ได้ แต่ นายจ้างจะหักส่วนลดเกินกว่าอัตราที่กระทรวงมหาดไทยจะได้ออกกำหนดไม่ได้ ๑,๒

ข้อ ๕๕ นายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนในการประสบอันตราย หรือการเจ็บ
ป่วยของลูกจ้าง เพราะเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เสพเครื่องคองของเมา จนไม่สามารถครองสติได้

(๒) จงใจให้ตนเองหรือผู้อื่นประสบอันตราย หรือยอมให้ผู้อื่นทำ

ให้ตนประสบอันตราย

ข้อ ๕๖ เมื่อมีการแจ้งตามข้อ ๔๔ หรือมีการยื่นคำร้องตามข้อ ๔๕ หรือ
ปรากฏพนักงานเงินทดแทนว่า ลูกจ้างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือเจ็บป่วยจน
ถึงแก่ความตาย และยังมีคำยื่นคำร้อง ให้พนักงานเงินทดแทนดำเนินการสอบสวนข้อ
เท็จจริงโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๕๗ เมื่อพนักงานเงินทดแทนได้ดำเนินการสอบสวนตามข้อ ๕๖ แล้ว
เห็นว่าฝ่ายลูกจ้างนั้นมีสิทธิได้รับเงินทดแทน ให้พนักงานเงินทดแทนสั่งให้นายจ้างจ่าย
เงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิ ตั้งแต่วันที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจน
ไม่สามารถทำงานได้ สูญเสียอวัยวะ ทุพพลภาพ หรือถึงแก่ความตาย แล้วแต่กรณี

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดการจ่ายค่าทดแทน ลงวันที่ ๑๖
เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดว่าในการจ่ายค่าทดแทนตามระยะเวลาตามวรรคท้ายนี้ นายจ้าง
จะหักส่วนลดเกินกว่าร้อยละสี่ต่อปีจากค่าทดแทนเต็มจำนวนไม่ได้.

๒ ขอนี้แก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติม
ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕
เริ่มใช้บังคับวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๖.

ในคำสั่งนั้นให้กำหนดจำนวนเงินทดแทนและระยะเวลาจ่ายเงินดังกล่าวด้วย แต่ถา
เห็นว่าฝ่ายลูกจ้างนั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนแล้ว ให้พนักงานเงินทดแทนแจ้งให้ผู
ยื่นคำร้องหรือผู้เกี่ยวของทราบว่า ไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทน

ข้อ ๕๔ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งแพทย์หรือผู้ทรงคุณวุฒิตามที่จำเป็น เป็นที่ปรึกษา
ในเรื่องเงินทดแทนของพนักงาน เงินทดแทนและอริบคี่หรือผู้ซึ่งอริบคี่มอบหมาย

ข้อ ๕๕ ถ้าปรากฏภายหลังว่า ผลของการประลอบอันตรายหรือการเจ็บป่วย
ของลูกจ้างได้เปลี่ยนแปลงไป อันเป็นเหตุให้คำสั่งที่เกี่ยวกับเงินทดแทนไม่เป็นไปตาม
ข้อ ๕๔ ให้พนักงานเงินทดแทนมีอำนาจทำคำสั่งใหม่ได้ คำสั่งใหม่นี้ให้มีผล เฉพาะการ
จ่ายเงินทดแทนในคราวต่อไป

ให้พนักงานเงินทดแทนแจ้งคำสั่งดังกล่าว เป็นหนังสือ ให้นายจ้างและผู้ซึ่งได้
รับเงินทดแทนไปแล้วทราบ

ข้อ ๕๖ ในกรณีที่นายจ้างหรือผู้ยื่นคำร้อง เรียกเงินทดแทนไม่พอใจคำสั่งของ
พนักงานเงินทดแทน ให้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่ออริบคี่ไ้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบ
คำสั่ง

เมื่ออริบคี่พิจารณาอุทธรณ์และมีคำสั่งแล้ว ให้แจ้งคำสั่งนั้นเป็นหนังสือให้
นายจ้างและผู้ยื่นคำร้อง เรียกเงินทดแทนทราบ ถ้าเห็นชอบพร้อมกัน ให้นายจ้างจ่าย
เงินทดแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง ถ้าไม่เห็นชอบให้นำคี่ไปสู่ศาลได้
แต่ถ้าไม่นำคี่ไปสู่ศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง ให้คำสั่งของอริบคี่เป็นที่สุด
ถ้านายจ้างเป็นฝ่ายนำคี่ไปสู่ศาล นายจ้างต้องวางเงินค้ำประกันเป็นจำนวน
ตามคำสั่งของอริบคี่จึงจะฟ้องคดีได้

ข้อ ๕๗ ในการจ่ายเงินทดแทน นายจ้างจะนำหนี้อื่นมาหักเงินทดแทนมิได้
เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิ

ข้อ ๕๘ เงินทดแทนไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

หมวด ๗

สวัสดิการ

ข้อ ๒๓ ในนายจ้างจักใหม่ น้ำสะอาดสำหรับดื่ม หองน้ำ และส้วม อันถูกต้องตามสุขลักษณะ และมีปริมาณเพียงพอแก่ลูกจ้าง ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนด ๑

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดสวัสดิการ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับลูกจ้าง ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดให้นายจ้างจักใหม่ น้ำสะอาดสำหรับดื่ม หองน้ำ และส้วมอันถูกต้องตามสุขลักษณะ และมีปริมาณเพียงพอแก่ลูกจ้าง ดังต่อไปนี้ คือ (๑) สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานไม่เกินสิบหาคคน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าหนึ่งที หองน้ำและส้วมไม่น้อยกว่าอย่างละหนึ่งที (๒) สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานไม่เกินสี่สิบคน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าหนึ่งที หองน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งที และส้วมไม่น้อยกว่าสองที (๓) สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานไม่เกินแปดสิบคน น้ำสะอาดสำหรับดื่มไม่น้อยกว่าสองที หองน้ำไม่น้อยกว่าหนึ่งที และส้วมไม่น้อยกว่าสามที (๔) สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานเกินแปดสิบคนขึ้นไป น้ำสะอาดสำหรับดื่ม หองน้ำ และส้วมเพิ่มขึ้นอีกอย่างละหนึ่งทีสำหรับจำนวนลูกจ้างทุก ๆ ห้าสิบคน เศษของห้าสิบคนถ้าเกินยี่สิบห้าคนให้ถือเป็นห้าสิบคน (๕) สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทั้งชายและหญิง หองน้ำและส้วมสำหรับหญิงไว้ เฉพาะตามสมควร

ส้วม ต้องจัดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ และให้มีกระดาษชำระ หรือน้ำตามสมควร

ขอ ๒๔ ให้นายจ้างจัดให้มีบริการ เพื่อช่วยเหลือลูกจ้างเมื่อประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยในการปฐมพยาบาล หรือในการรักษาพยาบาล ตามสภาพของงานที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดสวัสดิการ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย สำหรับลูกจ้าง ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕ กำหนดไว้ดังนี้ (๑) สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างทำงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ต้องมีปัจจัยในการปฐมพยาบาล คือ (ก) สายยางรัดห้ามเลือด (ข) กรรไกร (ค) สำลี ผ้าหุระ แผลผ้าพันแผลและผ้าเย็บพลาสติก (ง) ถ้วยทวงยา (จ) ถ้วยล้างตา (ฉ) หลอดหยดยา (ช) ถ้วยน้ำ (ซ) ที่ป้ายยา (ฌ) เข็มกลัด (ฌ) ปากกีสบปลายหู (ญ) ปวดหัวเข็ม (ฎ) ยาแคงใสแผล ยาเหลืองใสแผลหรือทิงเจอร์ ไอโอดีน (ฏ) อัลกอฮอล์เอทิลบริสุทธิ์ ๗๐% (ฐ) ยาแก้ไฟไหม้น้ำร้อนลวก (ฑ) น้ำกรด บอริคกลางตา (ฒ) แอมโมเนียหอม (ณ) ยาแก้ปวดหัวตัวร้อน (ด) ทิงเจอร์เ็นการบูร (ต) ยารักษาหน้าขาว (ถ) ยารักษาหน้าแคง (ท) ยาแก้บิด (ธ) โซดาไบคาร์บอเนต และ (น) วาสลีนขาว

(๒) สถานที่ทำงานอุตสาหกรรม นอกจากปัจจัยในการปฐมพยาบาลตาม (๑) แล้ว ต้องจัดให้มีห้องรักษาพยาบาล พยาบาล และแพทย์ ดังต่อไปนี้

ถ้ามีลูกจ้างทำงานในขณะเดียวกันตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไปต้องจัดให้มี (ก) ห้องรักษาพยาบาลพร้อมเตียงพักคนไข้หนึ่งเตียง และเวชภัณฑ์อันจำเป็นเพียงพอแก่การรักษาพยาบาล (ข) พยาบาลไว้ประจำอย่างน้อยหนึ่งคน และ (ค) แพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งอย่างน้อยหนึ่งคน เพื่อตรวจรักษาพยาบาลเป็นครั้งคราว

ถ้ามีลูกจ้างทำงานในขณะเดียวกันหนึ่งพันคนขึ้นไป ต้องจัดให้มี (ก) สถานพยาบาลพร้อมเตียงพักคนไข้สองเตียง และเวชภัณฑ์อันจำเป็นเพียงพอแก่การรักษาพยาบาล (ข) พยาบาลไว้ประจำอย่างน้อยสองคน (ค) แพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งอย่างน้อยหนึ่งคนประจำตามเวลาที่กำหนดในเวลาทำงานปกติ คราวละไม่น้อยกว่าสองชั่วโมง และ (ง) ยานพาหนะพร้อมที่จะนำลูกจ้างส่งสถานพยาบาล โรงพยาบาล หรือสถานอนามัยชั้นหนึ่งที่นายจ้างได้ตกลงไว้ เพื่อให้การรักษาพยาบาลลูกจ้างที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยได้โดยพลัน.

ใ้ นายจ้างจัดให้แพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งตรวจร่างกายลูกจ้างซึ่งทำงานตาม
วรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งครั้ง และเก็บบันทึกผลการตรวจไว้ ณ สถานที่ทำงานไม่
น้อยกว่าห้าปี

ข้อ ๒๖ ใ้ นายจ้างจัดให้มีการระบายอากาศ ทางระบายน้ำและสิ่งโสโครก
แสงสว่าง ทางออกฉุกเฉิน ในอาคารที่ลูกจ้างทำงาน ตามมาตรฐานและวิธีการที่กระทรวง
มหาดไทยจะได้อำหนด

ความในข้อนี้มีใ้ ใ้ ช้บังคับแก่โรงงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

ข้อ ๒๗ ใ้ นายจ้างเป็นผู้ออกค่าใ้ จ่ายตามหมวดนี้

หมวด ๘

การ ควบคุม

ข้อ ๒๘ ใ้ นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างรวมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไปเป็นประจำ จัดใ้ มีข้อ
บังคับเกี่ยวกับการทำงานเป็นภาษาไทยประกาศใ้ ช้บังคับ และข้อบังคับนั้นอย่างน้อยต้อง
มีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) วันทำงาน เวลาทำงานปกติ และเวลาพัก
- (๒) วันหยุด และหลักเกณฑ์การหยุด
- (๓) หลักเกณฑ์การทำงานล่วงเวลา และการทำงานในวันหยุด
- (๔) วันและสถานที่ที่จ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด
- (๕) วันลา และหลักเกณฑ์การลา
- (๖) วินัย และโทษทางวินัย
- (๗) การยื่นคำร้องทุกข์
- (๘) การเลิกจ้าง

ใ้ นายจ้างส่งสำเนาข้อบังคับแก่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ภายใน
เจ็ดวัน นับแต่วันที่ปฏิญญาจางรวมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป

ข้อ ๖๘ เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานตามข้อ ๖๔
วรรคสอง ใ้ นายจ้างแจ้งการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นแก่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ภายใน
เจ็ดวัน นับแต่วันที่ประกาศใช้ข้อบังคับ

ข้อ ๗๐ การประกาศใช้ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานตามข้อ ๖๔ และข้อ ๖๕
ใ้ นายจ้างปิดประกาศโดยเปิดเผย เพื่อให้ลูกจ้างไ้ทราบ ณ สถานที่ทำงาน

ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานที่ประกาศใช้แล้ว ใ้ ใช้บังคับต่อไปแม้จำนวน
ลูกจ้างลดต่ำกว่าสิบคน

ข้อ ๗๑ ใ้ นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างรวมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไปเป็นประจำ จัดทำ
ทะเบียนลูกจ้างและเอกสาร เกี่ยวกับการคำนวณค่าจ้างเป็นภาษาไทย และเก็บไว้ ณ
สถานที่ทำงานพร้อมที่จะใ้พนักงานตรวจแรงงานตรวจไ้

ข้อ ๗๒ ทะเบียนลูกจ้างนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล

(๒) เพศ

(๓) สัญชาติ

(๔) วันเดือนปีเกิด หรืออายุ

(๕) ที่อยู่ปัจจุบัน

(๖) วันที่เริ่มจาง

(๗) อัตราค่าจ้างและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น ที่นายจ้างตกลง

จ่ายใ้แกูลูกจ้าง

ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ในกรุงเทพมหานคร คือ หัวหน้าฝ่ายตรวจแรงงาน
กองคุ้มครองแรงงาน

ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัดคือแรงงานจังหวัด

ผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายในจังหวัดที่ไม่มีสำนักงานแรงงานจังหวัดคือนายอำเภอท้องที่

ตามคำสั่งกรมแรงงานที่ ๓๖/๒๕๑๔.

(๘) วันสิ้นสุดของการจ้าง

ใ้ นายจ้าง เก็บรักษา ทะเบียนลูกจ้าง ไว้ ไม่น้อยกว่าสองปี นับแต่วันสิ้นสุดของการจ้าง ลูกจ้างแต่ละราย

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนลูกจ้าง ใ้ นายจ้างแก้ไขเพิ่มเติม ทะเบียนลูกจ้าง ให้แล้วเสร็จภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น

ข้อ ๗๓ เอกสาร เกี่ยวกับการคำนวณค่าจ้าง คาลวงเวลา และค่าทำงาน ในวันหยุดนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) วันและเวลาทำงาน

(๒) ผลงานที่ทำได้ สำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณ เป็นหน่วย

(๓) ค่าจ้าง คาลวงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด

เมื่อนายจ้างจ่ายคาลวง เวลา และค่าทำงานในวันหยุดใ้ แก่ลูกจ้าง นายจ้างจักใ้ ลูกจ้างลงลายมือชื่อไว้ เป็นหลักฐาน และใ้ หน้าข้อ ๗๒ วรรคสองและ วรรคสามมาใ้ ช้บังคับ โดยอนุโลม

รายการ ดังกล่าวจะรวมอยู่ในฉบับเดียวกัน หรือจะแยกกันอยู่ในหลายฉบับก็ได้ ข้อ ๗๔ ในกรณีใ้ มีการยื่นคำร้องทุกชั่วนายจ้างไม่ปฏิบัติตามประกาศนี้ หรือมีข้อพิพาทแรงงานตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ หรือมีการฟ้องร้องคดี แม้จะพ้นเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๗๒ ใ้ นายจ้าง เก็บรักษา ทะเบียนลูกจ้างและ เอกสาร เกี่ยวกับการคำนวณค่าจ้าง คาลวงเวลา และค่าทำงานในวันหยุดไว้ จนกว่าจะมีคำสั่งหรือ คำพิพากษาถึงที่สุดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

หมวด ๕

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๗๕ ใ้ ลูกจ้างชั่วคราวซึ่งทำงานติดต่อกันเกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยรวม วันหยุดวันลาและวันใ้ นายจ้างสั่งใ้ หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้างมีสิทธิ เช่นเดียวกับลูกจ้างประจำ นับแต่วันทำงานที่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันเป็นต้นไป

การที่ลูกจ้างชั่วคราวไม่ได้ทำงานติดต่อกัน เพราะนายจ้างเลิกจ้างก่อนครบกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยเจตนาที่จะมีลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิตามวรรคหนึ่ง ใ้หันยเวลาทำงานตอนหลังร่วมกับเวลาทำงานตอนก่อนเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่งด้วย

ข้อ ๗๖ การเรียกร้องหรือการใดมาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามประกาศนี้ ไม่เป็นการคัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิตามประกาศนี้พึงได้ตามกฎหมายอื่น

ข้อ ๗๗ เมื่อปรากฏว่านายจ้างฝ่าฝืนประกาศนี้ พนักงานตรวจแรงงาน พนักงานเงินทดแทน อาจให้ค่าเตือนให้นายจ้างได้ปฏิบัติการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำเตือนเสียก่อนก็ได้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ๑

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ๒

พวง สุวรรณรัฐ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ใช้อำนาจของ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๑ เริ่มใช้บังคับ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕.

๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๔๘ ตอนที่ ๖๑ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕.

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๔)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒(๔) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศกำหนดโดยให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๓๓ ทวิ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ฉบับลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๑๕

"ข้อ ๓๓ ทวิ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างประจำวันในวันลาเพื่อเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลาแต่ไม่เกินปีละสามสิบวัน"

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

(ลงชื่อ) คณิง ฤาไชย

(นายคณิง ฤาไชย)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๕ ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณีปีละสิบสี่วัน โดยรวมวันแรงงานแห่งชาติด้วย

ถ้าวันหยุดตามประเพณีวันใดตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ของลูกจ้าง ลูกจ้างจะได้หยุดชดเชยวันหยุดตามประเพณีหรือไม่ ให้เป็นไปตามระเบียบทางราชการ โดยอนุโลมการกำหนดวันแรงงานแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา"

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสอง ข้อ ๘ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"การเลิกจ้างตามข้อนี้ หมายความว่า การที่นายจ้างให้ลูกจ้างออกจากงาน ปลดออกจากงาน หรือไล่ออกจากงาน โดยที่ลูกจ้างไม่ได้กระทำความผิดตามข้อ ๘ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือในกรณีที่นายจ้างไม่ยอมให้ลูกจ้างประจำทำงานเกินเจ็ดวันทำงานติดต่อกัน ไม่ว่าจะมียุติกันหรือไม่ก็ตาม โดยไม่จ่ายค่าจ้างให้ ถ้าปรากฏว่านายจ้างมีเจตนาจะไม่จ้างลูกจ้างนั้นทำงานต่อไป หรือกลับเกล่งลูกจ้าง ให้ถือว่าเป็นการเลิกจ้างลูกจ้างด้วย รวมทั้งกรณีลูกจ้างต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเกษียณอายุตามกฎหมาย ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน หรือข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง และกรณีนายจ้างลดค่าจ้างโดยลูกจ้างไม่ยินยอม"

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสาม ข้อ ๔๖ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่ลูกจ้างประจำที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอนและเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลา นั้น หรือลูกจ้างประจำที่นายจ้างแจ้งให้ทราบเป็นหนังสือแต่แรกว่าให้ทดลองปฏิบัติงานในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และยังคงอยู่ในเวลานั้น รวมทั้งลูกจ้างที่ไ้รับเงินบำเหน็จ หรือเงินสงเคราะห์ที่นายจ้างจ่ายแก่ลูกจ้างเมื่อเลิกจ้างตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน หรือข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง มีจำนวนไม่น้อยกว่าสามชดเชยตามข้อ ๔๖ วรรคหนึ่งแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๗ หรือมีจำนวนน้อยกว่า แต่นายจ้างได้จ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างเพิ่มขึ้นอีกจนเท่าจำนวนสามชดเชยตามข้อ ๔๖ วรรคหนึ่ง ดังกล่าวแล้ว"

ข้อ ๔ ประกาศนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิหรือประโยชน์ของลูกจ้างที่ได้รับไปแล้ว หรือพึงจะได้รับตามกฎหมาย ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานหรือข้อตกลงใด ๆ สำหรับการ เลิกจ้างก่อนวันออกประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๑

นายคำริ น้อยมณี
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๖)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ กระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕) ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๕ ให้นายจ้างประกาศกำหนดวันหยุดตามประเพณี ไม่น้อยกว่าปีละสิบสามวัน โดยรวมวันแรงงานแห่งชาติด้วย

ถ้าวันหยุดตามประเพณีวันใด ตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ ให้เลื่อนวันหยุดตามประเพณีวันนั้นไปหยุดในวันทำงานถัดไป

การกำหนดวันแรงงานแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา"

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘๖ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๕) ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๘๖ ให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างประจำ ซึ่งเลิกจ้างดังนี้

(๑) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบหนึ่งร้อยสี่สิบวันแต่ไม่ครบหนึ่งปี โดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงาน เพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายสามสิบวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานสามสิบวันสุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงาน โดยคำนวณ เป็นหน่วย

(๒) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบหนึ่งปีแต่ไม่ครบสามปี โภจรวมวันหยุด วันลา และวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายแก่สัปดาห์ หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานแก่สัปดาห์สุดท้าย สำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

(๓) ลูกจ้างประจำซึ่งทำงานติดต่อกันครบสามปีขึ้นไปโดยรวมวันหยุด วันลา และวันที่นายจ้างสั่งให้หยุดงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้ายหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หรือไม่น้อยกว่าค่าจ้างของการทำงานหนึ่งร้อยแปดสิบวันสุดท้าย สำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงานโดยคำนวณเป็นหน่วย

การเลิกจ้างตามข้อนี้ หมายความว่า การที่นายจ้างให้ลูกจ้างออกจากงาน ปลดออกจากงาน หรือไล่ออกจากงาน โดยที่ลูกจ้างไม่ได้กระทำความผิดตามข้อ ๔๗ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือในกรณีที่นายจ้างไม่ยอมให้ลูกจ้างประจำทำงาน เกินเจ็ดวันทำงานติดต่อกัน ไม่ว่าจะในวันหยุดหรือไม่ก็ตาม โดยไม่จ่ายค่าจ้างให้ ถ้าปรากฏว่านายจ้างมีเจตนาจะไม่จ้างลูกจ้างนั้นทำงานต่อไป หรือกลับแกล้งลูกจ้าง ให้ถือเป็นการเลิกจ้างด้วยความในข้อนี้มีให้ ชัยบังคับแก่ลูกจ้างประจำที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอนและเลิกจ้างตามกำหนดระยะเวลานั้น หรือลูกจ้างประจำที่นายจ้างแจ้งให้ทราบเป็นหนังสือแต่แรกกว่าให้ทดลองปฏิบัติงานในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และยังคงอยู่ในเวลานั้น

ข้อ ๓ ประกาศนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิหรือประโยชน์ของลูกจ้างที่ได้รับไปแล้ว หรือพึงจะได้รับตามกฎหมายก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

ทั้งนี้ นับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป.

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑

พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเรื่องคนงานหญิงและหอพักในโรงงานทอผ้า : การศึกษาที่อยู่อาศัยและสภาพความเป็นอยู่

ประวัติส่วนตัว ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริง

๑. อายุ

๑๖ - ๒๐ ปี

๒๑ - ๒๕ ปี

๒๖ - ๓๐ ปี

๓๐ ปีขึ้นไป

๒. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่า ป. ๔

จบ ป. ๔

จบ ป. ๗

จบ ม.ศ. ๓

จบ ม.ศ. ๕

สูงกว่า ม.ศ. ๕

๓. สถานภาพการสมรส

โสด

แต่งงานแต่แยกกันอยู่ชั่วคราว

หย่า

อื่น ๆ

๔. ทานมาทำงานในโรงงานทอผ้า
แห่งนี้เพราะ

ชอบทำงานเป็นกะ

รายได้ดี

งานไม่หนักมาก

เพราะคิดว่าไม่สามารถ
ทำงานอื่นได้

อื่น ๆ

๕. ผู้แนะนำให้ทานมาทำงาน

เพื่อน

ญาติ

มีคนฝาก

ประกาศในหน้าหนังสือพิมพ์

อื่น ๆ

๖. ก่อนมาอยู่ที่นี้ทานเคยมีสภาพอย่างไร

เคยทำงานอื่น

ไม่เคยทำงาน

ครอบครัวแออัดมาก

อื่น ๆ

๗. ถ้าเคยทำงานเคยทำงานประเภทใด
พนักงานชายของ
งานร้านอาหาร
งานบริษัท
โรงงานอื่น ๆ
๘. ถ้าเคยอยู่เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบัน
ดีกว่าปัจจุบัน
ไม่ดีกว่า
๑๑. ถ้าท่านเลือกมาอยู่เองเพราะ (เหตุผล
ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด)
ไม่มีที่อยู่อื่น
บ้านไกลเกินทางไม่สะดวก
ชอบเพราะสนุก
อื่น ๆ
๑๓. ถ้าคิดเพราะอะไร
อยากอยู่ตามลำพัง
ไม่ชอบความแออัดในหอพัก
ไม่ชอบกฎเกณฑ์ในหอพัก
อื่น ๆ
๘. ถ้าเคยทำงานอื่นท่านเคยอยู่หอพัก
ในโรงงานหรือไม่
เคย
ไม่เคย
๑๐. ท่านมาอยู่หอพักโดยที่
ทางโรงงานบังคับให้
ท่านเลือกมาอยู่เอง
๑๒. ถ้ามีรายได้พิเศษพอที่จะเช่าที่พัก
อยู่เองได้ ท่านคิดจะออกจาก
หอพักหรือไม่
คิด
ไม่คิด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหอพัก

๑. ท่านพอใจสภาพหอพักเพียงใด

มากที่สุด

มาก

ปานกลาง

น้อย

น้อยที่สุด

๒. สวัสดิการ โรงงานที่มี (ตอบได้มากกว่า ๑ อย่าง)

อาหารฟรี ๑ มื้อ

ชื้ออาหาร

มีห้องสมุด

ที่ซักผ้า

ที่เล่นกีฬา

มีโทรทัศน์ใหญ่

มีอาหาร โดยหักเงินเดือน

มีพัสดุในห้องพัก

มีห้องพยาบาล เคียงห้อง..... เคียง

ที่ตากผ้า

ที่พักผ่อนหย่อนใจ

๓. ลักษณะห้องพัก

แออัด

เป็นห้องแถว

เป็นแฟลต

อื่น ๆ

๔. สภาพห้องน้ำ

สะอาดและเพียงพอต่อจำนวนคนงาน

ไม่สะอาดแต่เพียงพอ

อื่น ๆ

สะอาดแต่ไม่เพียงพอ

ไม่สะอาดและไม่เพียงพอ

๕. ท่านอยากปรับปรุงอะไรในห้องพัก (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

ห้องน้ำ ห้องส้วม

ที่รับประทานอาหาร

อื่น ๆ

ห้องพัก

ที่เล่นกีฬา

๖. ห้องพักของท่านมีกี่คน

๒ คน

๔ คน

มากกว่า ๕ คน มี คน

๓ คน

๕ คน

๗. ขนาดของห้องที่ท่านอยู่เท่าไร

๓ x ๖ เมตร

๕ x ๔ เมตร

กว้างกว่านี้

๔ x ๗ เมตร

๖ x ๕ เมตร

๘. ท่านคิดว่าจำนวนคนงานที่อยู่ในห้องเป็นอย่างไร
 พอดี
 มากเกินไป
 อื่น ๆ
 น้อยเกินไป
 แออัดและอยากได้ลดจำนวนลง
๙. ท่านเคยร้องเรียนในเรื่องปัญหาต่าง ๆ หรือไม่
 เคย
 ไม่เคย
๑๐. ท่านและเพื่อน ๆ เคยร้องเรียนบ่อย ๆ หรือไม่
 บ่อย
 ไม่บ่อย
๑๑. นายจ้างเคยตอบสนองการร้องเรียนของท่านหรือไม่
 เคย
 ไม่เคย
๑๒. ปัญหาที่ท่านเคยร้องเรียนท่านคิดว่าคนส่วนใหญ่เคียดแค้นหรือไม่
 เคียดแค้นมาก
 ไม่เคียดแค้น
๑๓. ท่านแก้ไขปัญหายังไร
 ปรึกษาแม่บ้าน
 ปรึกษาเพื่อน
 อื่น ๆ
 ปรึกษาหัวหน้าคนงานหญิง
 ไม่ปรึกษาใคร เลยเพราะ.....
๑๔. หลังจากท่านปรึกษาแม่บ้านแล้ว แม่บ้านทำอย่างไร
 ให้ความช่วยเหลือ
 นำไปสถานสงเคราะห์
 ให้ความแนะนำ
 อื่น ๆ
๑๕. แม่บ้านเคยให้คำปรึกษาท่านหรือไม่
 เคย
 ไม่เคย
๑๖. ถ้าเคยให้คำปรึกษา ให้คำปรึกษาอย่างไร
 เป็นกันเอง
 อื่น ๆ
 เป็นทางการ

๒๖. นายจ้างเคยถามความต้องการ สวัสดิการในหอพักหรือไม่

เคย

ไม่เคย

๒๗. ถ้าเคยถามท่านทำอะไร

ออกความเห็นโดยเอาเสียงข้างมาก

ยอมรับข้อเสนอของนายจ้าง

พอใจทุกอย่างที่นายจ้างจัดให้

เสนอความเห็นบางอย่างที่โครงการ แต่นายจ้างไม่จัดให้

อื่น ๆ

๒๘. ท่านมีความรู้สึก

นายจ้างคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริง

นายจ้างจัดสวัสดิการไปตามที่กฎหมายกำหนด

อื่น ๆ

๒๙. ทางโรงงานเคยจัดอบรมคนงานหญิงหรือไม่

เคย

ไม่เคย

๓๐. ถ้าเคยจัดท่านคิดว่า เป็นอย่างไร

ดีและอยากให้จัดอีก

เฉย ๆ

ไม่อยากให้จัด

อื่น ๆ

๓๑. ผู้ที่มาอบรมคือใคร

เจ้าหน้าที่กรมแรงงาน

วิทยากรจากที่อื่น

ผู้บริหารในโรงงาน

อื่น ๆ

๓๒. ท่านคิดว่า การอบรมช่วยให้ท่านเข้าใจกฎเกณฑ์ของโรงงานดีขึ้นหรือไม่

ดีขึ้น

ไม่ดีขึ้น

๓๓. ถ้าดีขึ้นท่านคิดว่า จะช่วยแก้ปัญหาในหอพักดีขึ้นหรือไม่

ดีขึ้น

ไม่ดีขึ้น

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสุรีย์รัตน์ รักเหยา เกิดวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๓
 ที่อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จากจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เข้าศึกษาต่อในแผนกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 สาขาสังคมสงเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๘
 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ ๑ ระดับ ๓ โรงเรียนศรีอยุธยา.

